

Mikä jouluun liittyvä asia

1. Se on käytössä myös muulloin kuin joulun aikaan. Se voidaan rakentaa useista eri materiaaleista. Sen muoto on miellyttävän päättymätön. Usein se ripustetaan ulko-oveen, mutta voidaan laittaa myös juhlapöytää koristamaan. Monet vievät sen jouluna haudalle.

Vastaus: Kranssi

Kransseja on tehty satoja vuosia. Niiden historia alkaa tiettävästi jo antiikin Kreikasta. Siellä ne toimivat alun perin kruunun esikuvana. Kranseja on usein koristeltu kynttilöin ja ne edustivat toivoa valosta. Kranssien pyöreä muoto kuvaa ikuisuutta ja toivoa. Kranssit tehdään kulkemaan aina myötäpäivään, sillä elämä kulkee eteenpäin.

2. Tämä aiheuttaa vilkasta liikehdintää, jota on mukava seurata. Moni laittaa tämän talvisin omalle pihalle. Se on kaunis perinne.

Vastaus: Lyhde

Lyhde on viljan korsista koottu nippu, joka helpottaa viljan keräämistä pellolta sekä varastointia ja kuivatusta. Lyhteiden valmistaminen on ollut työlästä käsityötä. Nykyään kauralyhteitä on myynnissä joulun alla. Niitä pystytetään kotipihoille lintujen talviruokintaan. Sana lyhde oli käytössä jo Mikael Agricolalla.

3. Tätä tultiin ennen katsomaan kauempaakin, mutta nykyään näitä on jokaisessa suuremmassa ja vähän pienemmässäkin Suomen kaupungissa. Helsingissä se on komea ja perinteinen. Sen avajaisia joulupukkinakin aina läsnäolollaan kunnioittaa.

Vastaus: Joulukatu

Malli joulukatuihin tuli Ruotsista. Helsingin Kluuvikadulle ensimmäinen joulukatu rakennettiin jo vuonna 1930, mutta varsinainen valoillottelu alkoi vasta sotien jälkeen. Vuonna 1949 peräti kuusi Helsingin katua koristeltiin. Aleksanterinkadusta muodostui vähitellen "virallinen" joulukatu. Koko ajan valaistuksen malli on ollut A:n muotoinen. Se onkin Museoviraston suojelema valaistusmalli.

4. Tämä kuuluu jo pikkujouluaikaan. Se on mukava tunnelman luoja jo pelkästään tuoksunsa ansiosta. Siihen liitetään yleensä rusinat ja mantelit. Tämän mausteisen, lämpimän ja perinteikkään kanssa toivotetaan yleensä hyvää joulunaikaa.

Vastaus: Glögi

Glögin esikuva on maustettu viina, jota Pohjoismaissa käytettiin virvoittamaan kylmässä säässä ratsastaneita tai hiihtäneitä viestinviejiä ja postimiehiä. Glögikin on tullut Suomeen Ruotsista. 1800-luvun alkupuolella glögi oli miesten talvijuoma. Sitä nautittiin laskiaisena ulkosalla. 1950- ja 60-luvuilla glögi oli lähinnä suomenruotsalainen perinne. Vähitellen glögireseptejä alkoi ilmestyä suomenkielisissä aikakauslehdissä. Sen jälkeen glögistä vakiintui koko Suomen jouluperinne

5. Pohjoisen komistus, harmahtava ja sosiaalinen. Elelee pohjoisen Fennoskandian alueella. Sen koparoista kuuluu nakse. Tämä liittyy maailmanlaajuisesti ihmisten mielissä jouluun ja lahjojen saantiin.

Vastaus: Poro

Poro on puolivilli kotieläin. Se on märehtijä, joka laiduntaa tuntureilla ja Metsälapin alueella. Poron kantamuoto on peura, erityisesti tunturipeura. Poro kesytettiin kotieläimeksi luultavasti jo myöhäiskeskiajalla.

6. Tämä oli entisaikaan yleisesti käytetty valonlähde kaduilla ja kodeissa. Nykyään tunnelmanluojana sekä pihassa että parvekkeella ja haudoilla osoittamassa muistamistamme.

Vastaus: Lyhty

Lyhdyt yleistyivät keskiajalla. Sitä ennen käytettiin soihtuja. Lyhdyt ovat kiinteitä tai liikuteltavia valaisimia. Niiden sisällä oleva valonlähde voi olla kynttilä, lamppu tai valopetrolisäiliö palavine sydämineen. Lyhdyn seinämät ovat lasista, paperista tai muusta valoa läpäisevästä materiaalista. Lyhdyn sisällä palava tuli on suojassa ilmavirralla. Se parantaa turvallisuutta.

7. Lämpimät, pehmeät ja kovassa käytössä helposti puhki kuluvat. Ennen aina harmaat, nykyään monen näköiset ja väriset. Usein jopa itsetehdyt tai lahjaksi saadut.

Vastaus: Villasukat

Villasukan käyttäjät ja suurkuluttajat olivat erityisesti ulkotöitä tekevät miehet. Palvelusväen palkka saatettiin aikoinaan maksaa osittain vaikka säkillisenä raakavillaa. Villasukkia neulomalla pienituloiset saivat lisäansioita. Se oli pienimuotoista kotiteollisuutta. Taitavat tekijät neuloivat hämärässä pelkällä näppituntumalla.

8. Isoissa kaupungeissa joka vuosi jo vuosikymmeniä lapsia ilahduttanut, yllättävä ja aina uudenlainen. Sitä jaksaa aikuinenkin tuijotella ja ihmetellä. Tämän edessä tuntuu olevan aina ruuhkaa joulukuussa.

Vastaus: Stockmannin jouluikkuna

Ensimmäisen kerran se rakennettiin 1949 joulukadun yhteyteen ja perinne on siitä jatkunut tähän päivään asti. Ikkuna ilahduttaa joka vuosi sadun hohteisena. Aikuisetkin pysähtyvät ihailemaan jouluista maisemaa, valoja, koristeita, metsän eläimiä, tonttuja ja muita hahmoja sekä junia tai muita monenlaisia liikkuvia osia.

